

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jaroslava Škopka a soudců JUDr. Ondřeje Szalonnáse a Mgr. Jaroslavy Křivánkové ve právní věci

navrhovatele: **K. Š.**, nar. X
bytem X,
*zastoupen Mgr. Pavlou Krejčí, advokátkou se sídlem Vinohradská
938/37, 120 00 Praha*

za účasti: 1) **Krajský úřad Karlovarského kraje**,
se sídlem Závodní 353, 360 06 Karlovy Vary,
2) **K. M.**, nar. X
bytem X
3) **Ing. P. M.**, nar. X
bytem X
4) **P. N.**, nar. X
bytem X
5) **V. M.**, nar. X
bytem X

v řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti volby kandidátů a jejich případných náhradníků za volební stranu SPD a Trikolora ve volbách do zastupitelstva Karlovarského kraje konaných ve dnech 20. a 21. září 2024,

takto:

- I. Návrh se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Předmět řízení

1. Návrhem doručeným Krajskému soudu v Plzni dne 30. 9. 2024 se navrhovatel, volič zapsaný do příslušného seznamu voličů, domáhal vyslovení neplatnosti volby všech zvolených kandidátů a jejich případných náhradníků za volební koalici stran SPD a Trikolóra ve volbách do zastupitelstva Karlovarského kraje konaných ve dnech 20. a 21. 9. 2024. Důvod pro takové rozhodnutí spatřuje navrhovatel zejména ve způsobu kampaně, kterou volební strana hnutí SPD a Trikolora před volbami vedla. Ta podle jeho mínění porušila několik ústavních principů. Proto by soud měl vyslovit neplatnost volby kandidátů, kteří byli za tuto volební stranu v daných volbách zvoleni, a to i kdyby se mu nepodařilo prokázat, že došlo k hrubému ovlivnění výsledků volby těchto kandidátů. Podle názoru navrhovatele by

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

měl soud zasáhnout do volebního procesu i tehdy, když dojde k hrubému narušení některého ústavního principu. K tomu podle jeho přesvědčení došlo právě v této věci.

Obsah návrhu

2. Navrhovatel tvrdil, že volby do zastupitelstva Karlovarského kraje se konaly způsobem, který je v demokratickém právním státě založeném na úctě k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 odst. 1 Ústavy) zcela neakceptovatelný, když jejich průběhem byly hrubě narušeny minimálně následující ústavní principy: a) čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR, tj. právo navrhovatele a všech občanů Karlovarského kraje na život v demokratickém právním státě, b) čl. 5 Ústavy – tedy právo navrhovatele a všech občanů Karlovarského kraje na to, aby se soutěž politických stran konala za podmínek respektujících demokratické principy a odmítající násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů, c) čl. 3 LZPS – že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení, d) čl. 10 odst. 1 LZPS – že každý má právo, aby byla zachována jeho důstojnost. K narušení výše uvedených ústavních principů došlo z pohledu navrhovatele jednáním volební strany SPD a Trikolora. Mělo se tak stát způsobem, kterým tato volební strana vedla svou kampaň.
3. V ní se podle navrhovatele dopustila několika zásahů. Jednalo se o použití vizuálu se zakrváceným černochem s nožem a nápisem „Nedostatky ve zdravotnictví nevyřeší „chirurgové“ z dovozu“, vizuálu s vyobrazením romských dětí, které kouří, a s nápisem „Říkají, ať chodíme do školy, ale naši to maj' na háku“, vizuálu s agresivní rétorikou proti očkování, vizuálu s „normální“ rodinou a nápisem: „Vládo promiň, ale my věříme v rodinu, práci, národ a Panenku Marii:“, vizuálu s agresivní rétorikou proti vládě, pexesem pro děti, na němž dochází ke škrcení premiéra „DRAHOTY“, píchání do něj vidlemi, kopání do něj apod. Toto pexeso bylo rozdáváno dětem a jejich rodičům (voličům) na stáncích SPD. Voliči se měli natočit nebo vyfotit při hraní tohoto pexesa a mohli za to získat iPhone 15 Pro. Zobrazení pexesa přitom proběhlo všemi médii a hraní s ním bylo prezentováno i na facebookových stránkách Tomia Okamury a rovněž i v příspěvku R. F. na této sociální síti. Další zásahy spatřoval navrhovatel ve spotu „Zatočíme s drahotou“, komixu „Zatočíme s drahotou“, obsahu novin „Na vlastní oči“, které obsahují útoky proti LGBT komunitě, která je přirovnávána k úchylům, a dále větu – dle navrhovatele – jak vystřiženou z učebnice národního socialismu: „Nové Čechy, Moravany a Slezany si porodíme, nemusíme dovážet cizince!“. Rovněž se v nich mluví o „Kladivu na nepřizpůsobivé“. Tyto noviny byly distribuovány do schránek voličů v počtu 490 000 ks a dále byly rozdávány na petičních stáncích SPD. Noviny dále přikládáme v úplném znění k důkazu. Zásah byl zintenzivněn tím, že kampaň volební strany byla vedena jako celostátní a byla prezentována i v televizi (CNN Prima News, XTV). Dále docházelo k propagaci nenávistných volebních materiálů prostřednictvím billboardů a vylepováním letáků na veřejných prostranstvích. Z toho nevýraznější bylo „natáčení spotů“ na Václavském náměstí v Praze dne 5. 9. 2024, kde byly umístěny obří billboardy se shora uvedenou tematikou. Kampaň byla vedena i na webových stránkách hnutí SPD.
4. Způsob, jakým byla vedena tato volební kampaň volební stran SPD a Trikolora, považuje navrhovatel za naprosto neslučitelný s hodnotami demokratického právního státu, a především za maximálně nebezpečný a neodpovědný vůči občanům. Atmosféra ve společnosti byla velmi napjatá a volební kampaň byla zcela nepřírozeně předmětem široké veřejné diskuse a kritiky. Volební kampaň vyvolávala mezi občany silný pocit strachu,

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

xenofobie, homofobie, působila rasisticky a propagovala prvky násilí jako řešení problémů. Kampaň obsahovala i prvky, které lze bez váhání označit za prvky, které jsou typické pro nacistickou ideologii. V některých občanech, např. romské národnosti, černé barvy kůže a členech LGBT komunity pak musela vyvolat pocit méněcennosti. Navrhovatel si jako občan tohoto státu nepřeje, aby se volby konaly v takové atmosféře, a aby bylo možné používat v rámci volební kampaně argumenty podobného ražení jako prostředky k ovlivnění voličů. Takové volby nepovažuje za volby demokratické, když chování volební strany SPD a Trikolora podstatně vybočilo z demokratických pravidel, a ovlivnilo tak celkový průběh voleb do zastupitelstva Karlovarského kraje.

5. Výše uvedeným jednáním došlo z pohledu navrhovatele k hrubému ovlivnění výsledků voleb kandidátů kandidujících za SPD a Trioloru. I kdyby však k hrubému ovlivnění výsledků volby nedošlo, pak dle navrhovatele došlo k hrubému narušení výše uvedených ústavních principů, zejména pak k ohrožení práva navrhovatele žít v demokratickém právním státě. Podobně raženou kampaní dochází k ovlivňování atmosféry v celé společnosti, která se stává vzájemně značně nepřátelskou, respektive nevraživost je projevoována vůči jakékoli odchylce od zdánlivého „normálu“. Současně dochází ke značnému posunu morálních hranic celé společnosti, což navrhovatel považuje za nebezpečné, neboť společnost by měla být založena na určitém sociálním smíru, tj. vzájemné toleranci ke kulturní, národnostní, etnické a rasové odlišnosti. Jak nás učí historie, za jiných podmínek se prakticky v jednom státě žít nedá, a celá situace v případě, že se vymkne z normálu, může mít fatální následky.
6. Navrhovatel je přesvědčen, že určité projevy do volební kampaně nepatří. Dosavadní judikatura NSS i Ústavního soudu týkající se volebních věcí vycházela z naprosto jiné společenské atmosféry a nepočítala se způsobem vedení předvolební kampaně, kterým se prezentovala SPD a Triolora. Xenofobní, homofobní a rasistické materiály a výroky a materiály a výroky nabízející jako prostředek řešení problémů násilí, musí být z volební kampaně zcela vyloučeny a jejich použití musí vést k vyloučení z voleb toho, kdo takto vedenou volební kampaň vede.
7. Navrhovatel má jako volič právo na to, aby volební kampaň byla vedena čestně a poctivě a v mezích vymezených Ústavou. Meze pro volební kampaně jsou stanoveny zejména v čl. 5 odst. 5 Ústavy, základní práva a svobody jsou pak dle čl. 4 Ústavy pod ochranou soudní moci. Navrhovatel je přesvědčen, že volební kampaň SPD a Triolory hrubým způsobem vybočila z mezí stanovených výše uvedenými ustanoveními Ústavy.

Doplnění návrhu

8. Soud pro prvotním seznámením se s obsahem podaného návrhu dospěl k závěru, že neobsahuje dostatečná tvrzení ve vztahu k otázce, jakým způsobem mělo navrhovatelem tvrzené porušení pravidel volební kampaně hrubě ovlivnit výsledek volby kandidátů hnutí SPD a Triolora do zastupitelstva Karlovarského kraje. Tento nedostatek mohl vyústit v procesní neúspěch návrhu. Z toho důvodu soud usnesením ze dne 1. 10. 2024, č. j. 77 A 46/2024-74, navrhovatele na tento nedostatek jeho návrhu upozornil a poučil jej, jak jej může odstranit. K tomu mu stanovil lhůtu tří dní. Současně navrhovatele poučil o tom, že neodstraní-li navrhovatel vytknutý nedostatek, může to znamenat, že návrh nebude procesně úspěšný.
9. Na citované usnesení soudu reagoval navrhovatel podáním ze dne 1. 10. 2024. V něm sdělil, že je mu znám judikatorně dovozený algoritmus přezkumu voleb, který podle jeho názoru

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

vychází z naprosto správné myšlenky, že výsledek voleb mají určovat voliči a nikoli soudy. Přesto s tímto východiskem navrhovatel nesouhlasí bezvýhradně. Aplikací ustálené volební judikatury totiž dochází k vyprázdňení práva občanů na soudní volební ochranu, což je v rozporu s principy stanovenými Ústavou a Listinou. Zákonodárce nemůže stanovit podmínky volebního přezkumu natolik úzce, že by byl soudní přezkum voleb fakticky vyprázdňen a nemohl plnit svůj účel, tj. ochranu demokratického systému a právního státu. Dle názoru navrhovatele musí soud zasáhnout i v případě, že nebylo shledáno porušení ustanovení upravujících vlastní volební proces, hlasování a zjišťování výsledku voleb a jeho vyhlášení (jak stanoví ustálená judikatura), ale také v případě hrubého narušení některého ústavního principu. K tomu právě došlo v posuzovaném případě.

10. Navrhovatel toto své pojetí nazývá „*minimální rozsah volebního přezkumu*“. Podle něj jej nemůže zákonodárce zúžit, toliko stanovit způsob, kterým bude realizován. Takový postup plně odpovídá čl. 5 Ústavy („*Politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů.*“).
11. Za takové situace navrhovatel není povinen ve svém návrhu na neplatnost volby prokazovat ovlivnění výsledků voleb ve vztahu k vůli voličů, protože prokazuje jen hrubé porušení ústavního principu. Poskytnutí důkazu týkajícího se míry ovlivnění vůle voličů je totiž nemožné, neboť takový důkaz lze objektivně poskytnout jen opakovanou volbou, ačkoli ani tehdy ne, protože každá – byť opakovaná – volba se uskutečňuje v jiném čase a za jiných podmínek. Pokud je tedy poskytnutí příslušného důkazu nemožné, mýlí se krajský soud, když jej požaduje. Soud musí vyslovit neplatnost volby, pokud osobou uplatňující pasivní volební právo nejsou respektovány demokratické principy. Tento postup je i „*v souladu s funkcí a účelem Ústavy coby primárního pramene právního řádu, z níž pramení i postavení soudů obecně.*“ Ostatně, i Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 57/10 vyslovil, že volby lze zrušit tehdy, pokud zde převažuje zájem na ochraně demokratického právního státu nad zájmem na minimalizaci zásahu soudů do vůle voličů.

Vyjádření dalších účastníků

12. Z ostatních účastníků se k podanému návrhu vyjádřil jen Krajský úřad Karlovarského kraje. Ten poukázal na to, že dle zákona je důvodem podání návrhu na neplatnost volby kandidáta pouze porušení ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta. Smyslem volebního zákona je zajištění principů volebního práva tak, aby se volby konaly tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Navrhovatel však žádné narušení těchto principů ani procesu zajišťujícího volby nenamítá. V zásadě napadá vedení volební kampaně volební strany, a to z důvodu obecně-morálních principů. Krajský úřad se domnívá, že tím nejsou dány důvody pro podání návrhu a navrhovatel by měl využít jiných právních institutů.

Posouzení věci

13. Soud ve věci rozhodoval bez jednání (§ 90 odst. 3 věta druhá s. ř. s.).
14. Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. platí: „*Za podmínek stanovených zvláštními zákony může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.*“

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

15. Zvláštním zákonem je v tomto případě zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů (dále též: „zákon o volbách do zastupitelstev krajů“).
16. Ustanovení § 53 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev krajů, zní: *„Podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany soudu každý občan zapsaný do seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva kraje volen, jakož i každá politická strana, politické hnutí nebo koalice, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, (dále jen "navrhovatel"). Návrh je třeba podat nejpozději do 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev krajů Státní volební komisí.“*
17. Dle § 53 odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev krajů: *„Návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.“*
18. Podle § 56a odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev krajů: *„Volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a kandidujících volebních stranách zveřejňovány nepravdivé údaje.“*
19. Soud se nejprve zabýval otázkou včasnosti podaného návrhu. Jak již bylo uvedeno, ten byl podán dne 30. 9. 2024. Výsledek voleb do zastupitelstev krajů byl vyhlášen sdělením Státní volební komise ze dne 23. 9. 2024, které bylo publikováno pod č. 276/2024 Sb., dne 24. 9. 2024. Je tedy zřejmé, že návrh byl podán v zachované desetidenní lhůtě po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev krajů, a tedy včasně.
20. Ve věci byly splněny i všechny další podmínky řízení. Navrhovatelem je oprávněná osoba, návrh byl podán u věcně (§ 90 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 54 zákona o volbách do zastupitelstev krajů) i místně (§ 7 odst. 2 s. ř. s.) příslušného soudu.
21. Jelikož byly splněny všechny podmínky řízení, přistoupil soud k věcnému projednání návrhu.
22. Ze shora citované právní úpravy vyplývá, že návrh na neplatnost volby kandidáta může být úspěšný pouze tehdy, pokud dojde k porušení zákona o volbách do zastupitelstev krajů takovým způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta (kandidátů). Současné znění příslušných ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev krajů reflektuje cíle novelizace provedené zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony. Ta totiž podstatným, shora naznačeným, způsobem zpřísnila podmínky pro vyhovění návrhu na neplatnost hlasování. Ve znění před touto novelizací k úspěšnosti návrhu stačilo, *„že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta.“* Stačila tedy i pouhá potencialita ovlivnění výsledků hlasování bez ohledu na její kvalitu, tedy zda se mohlo jednat o ovlivnění hrubé či méně intenzivní. Tyto závěry o zpřísnění podmínek vyhovění návrhu na neplatnost hlasování aproboval ve své rozhodovací praxi i Nejvyšší správní soud, k tomu srovnej jeho usnesení ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33. Intenzita nezákonného jednání musí tedy v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, byly by výsledky volby tohoto kandidáta (těchto kandidátů) zcela jiné.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

23. K tomuto zpřísnění zákonného kritéria je tedy třeba přihlížet i v rámci aplikace Nejvyšším správním soudem dovozeného algoritmu soudního přezkumu voleb (srov. usnesení NSS ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12). Tento algoritmus sestává ze tří kroků: 1) protizákonnost, tj. porušení některých ustanovení zákona upravujícího volební proces, 2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, 3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat vyhlášený výsledek voleb.
24. Zákon navíc předpokládá, že navrhovatel, povinen plnit své povinnosti tvrzení a důkazní [viz § 101 odst. 1 písm. a) a b) a § 120 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve spojení s § 64 s. ř. s.] bude nejen tvrdit a prokazovat, že došlo k porušení zákona o volbách do zastupitelstev krajů, ale že takové porušení mělo natolik závažný charakter, že nejenže ovlivnilo výsledky volby kandidáta, ale že toto ovlivnění bylo hrubé. Ani v řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta není soud pomyslným vyšetřovacím orgánem, který by na základě více či méně nekonkrétních tvrzení, domněnek či indicií obsažených v návrhu objasňoval ze své úřední povinnosti, zda se celkový průběh hlasování odehrál *lege artis*, nebo ne. Je na navrhovateli, aby tvrdil všechny rozhodné skutečnosti, z nichž lze dovodit, že skutečně došlo k takovému porušení zákona o volbách do zastupitelstev krajů, který skutečně ovlivnil výsledky volby kandidáta, a to hrubým způsobem. Svá tvrzení musí navrhovatel doprovodit i důkazními návrhy, kterými mohou být jeho tvrzení prokázána. V opačném případě se uplatní vyvratitelná domněnka, že výsledek volby kandidáta odpovídá vůli voličů. Tento přístup ostatně zaujímá ve svých rozhodnutích i Ústavní soud. K tomu srovnej už např. nálezu jeho pléna ze dne 26. 1. 2005, č. j. Pl. ÚS 73/04, v němž Ústavní soud uvedl: „*Všechny možné vady a pochybení je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality.*“
25. Ve shora již citovaném usnesení ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33, NSS konstatoval: „[45] Nejvyšší správní soud připouští, že pro navrhovatele, potažmo pro volební soud, je obtížné splnit zákonný požadavek a prokázat, že výsledek volby, tedy v souhrnu rozhodnutí každého z jednotlivých voličů, byl opravdu hrubě ovlivněn porušením pravidel vedení volební kampaně a jejího financování (například, jak tvrdí navrhovatelé, uváděním nepravdivých nebo zavádějících informací nebo vyvoláváním nízkých emocí, netransparentním financováním). Jedním z důvodů jsou krátké lhůty pro podání návrhu a rozhodnutí soudu spojené s omezenými možnostmi získání relevantních informací. Stěžejní překážkou je však skutečnost, že do voličovy hlavy nikdo nevidí. Nutno znovu poukázat na již zmíněný ústavní princip tajnosti volebního práva (čl. 21 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, čl. 56 Ústavy): pokud totiž nemá nikdo, ani soud, možnost zjistit, jak který volič hlasoval, nemůže ani ověřovat, proč tak hlasoval. [46] Za takové situace je třeba respektovat svobodný výkon volebního práva každým z voličů spojený s jeho odpovědností za vlastní volbu. Jiný přístup by ve svých důsledcích vedl k tomu, že by výsledek volby neurčovali voliči, nýbrž soudci. Tím by však byla popřena povaha České republiky jako demokratického právního státu založená na úctě k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 odst. 1 Ústavy), v níž je lid zdrojem veškeré státní moci a zdrojem legitimacy všech státních orgánů, prezidenta republiky nevyjímaje (čl. 2 odst. 1 Ústavy).“
26. Ve svém nálezu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18, pak Ústavní soud varoval před používáním nižší míry důkazu při přezkumu voleb, než jakou upravuje zákon: „*Pokud*

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

krajský soud při přezkoumávání volebního procesu používá nižší míry důkazu, než kterou zákonodárce ve volebním zákoně pro řízení před volebními soudy stanovil, neumožňuje takový přístup přezkoumat úvahy krajského soudu stran jeho vnitřního přesvědčení bez rozumných pochybností o tom, že by podle zkušeností běžného života skutečně došlo k jinému rozdělení mandátů. Skutkový stav v tomto směru musí být zjištěn spolehlivě, v rozsahu a kvalitě, které umožní přijetí jeho právních závěrů o vadách volebního procesu a jejich vlivu na volební výsledek. Pokud při hodnocení intenzity ovlivnění volebního výsledku krajský soud nepostupoval tímto způsobem, porušil čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, neboť pominul aktuální úpravu míry důkazu a jedno z pravidel volebního zákona, které má vliv na rozdělení hlasů mezi jednotlivé volební strany.“ V tomtéž nálezu ještě specifikoval: „Pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je tedy určující komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v (časově) omezených možnostech volebního soudu (...).“

27. Soud vyhodnotil podaný návrh optikou shora citované právní úpravy a judikatury a dospěl k závěru, že není důvodný.
28. Především je třeba poukázat na nedostatečnost návrhu již v rovině skutkových tvrzení. V tomto směru návrh selhává již pokud jde o první krok shora citovaného algoritmu přezkumu voleb, který spočívá v protizákonnosti, tj. porušení některého zákona upravujícího volební proces. Navrhovatel sice vypočítává některá ustanovení Ústavy (čl. 1 odst. 1 a čl. 5) a Listiny (čl. 3 a čl. 10 odst. 1), následně uvádí příklady z volební kampaně hnutí SPD a Trikolora v podobě vizuálů, pexesa pro děti, spotů proběhnuvších na sociálních sítích, komixu, volebních novin či televizních vystoupení předsedy hnutí SPD, ale návrh je formulován do té míry obecně, že není zcela zřejmé, kterým z těchto prostředků kampaně měl být dle navrhovatele porušeno to které ustanovení Ústavy či Listiny, a případně jakým způsobem. Je třeba mít na paměti, že normy ústavního práva jsou často (z dobrých důvodů) formulovány vysoce abstraktně. To je případ i těch ustanovení, na která odkazuje navrhovatel. Bylo tedy věcí navrhovatele, aby svůj návrh konkretizoval do té míry, že přesně specifikuje, v čem konkrétně spatřuje porušení toho kterého jím označeného ustanovení Ústavy či Listiny. Opomenout tuto nezbytnou konkretizaci znamená přenechávat plnění své procesní povinnosti tvrdit rozhodující skutečnosti, o něž se podaný návrh opírá, na soudu. To je ale nepřípustné, neboť není věcí soudu, aby za navrhovatele jeho argumentaci domýšlel či jinak dotvářel. Jakkoli soud pochopitelně připouští, že navrhovatel jistě může subjektivně vnímat jednotlivé prostředky kampaně hnutí SPD a Trikolora jako pobuřující, „nechutné“, jak uvádí, či dokonce nezákonné, je primárně na něm, aby tyto své dojmy právně specifikoval a jednoznačně konkretizoval. Z tvrzení, že je něco nechutné, totiž ještě automaticky nevyplývá, že je to také nezákonné. Je také třeba upozornit i na rubovou stranu podaného návrhu: kandidující subjekty požívají ve volební kampani svobody projevu (čl. 17 odst. 2 Listiny) a kontury této svobody je třeba právě ve volební kampani vymezovat tak, aby nebyl zmařen účel a smysl voleb. Volební agitaci je pak třeba přiznat právo na určité přehánění, zesilování výrazů i používání takových prostředků, které by v rámci běžné mezilidské komunikace třeba již mohly být za akceptovatelnou hranicí. Nabízí se pak také otázka, zda navrhovatel považuje všechny jím označené prostředky kampaně za rovnocenně „závadné“ či nikoli. Jde totiž o prostředky jak rozdílné povahy, tak i obsahu. I v tomto směru však přenechal navrhovatel svou argumentaci k pomyslnému dotvoření soudu, což je nepřípustné.

29. Obdobně je tomu u druhého kroku algoritmu přezkumu voleb. Ten je zaměřen na vztah

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

mezi protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadáno. Jakkoli je zřejmé, že sám o sobě bude tento krok algoritmu splněn téměř vždy, leda budou zjištěny okolnosti, které naopak vztah mezi tvrzenou protizákonností a zvolením příslušných kandidátů vylučuje (což v posuzované věci není ten případ), nelze přehlédnout, že navrhovatel této otázky ve svém návrhu nevěnuje vůbec žádnou pozornost.

30. Nedostatečnost návrhu je však nejvíce patrná, pokud jde o třetí krok algoritmu spočívající v zásadní intenzitě tvrzené protizákonnosti, která ve svých důsledcích přinejmenším výrazně zpochybňuje vyhlášený výsledek voleb (protizákonnost musela *hrubě ovlivnit* výsledek volby kandidáta). V něm se totiž navrhovatel zcela spoléhá toliko na obecné tvrzení, že ve volební kampani došlo k narušení „*některého ústavního principu*“, přičemž poskytnutí důkazu o míře ovlivnění vůle voličů je dle navrhovatele nemožné.
31. Soud je přesvědčen, že tímto způsobem nelze splnění třetího kroku algoritmu přezkumu voleb tvrdit, tím méně prokazovat.
32. Jak už soud výše uvedl, navrhovatel je v tomto řízení zatížen jak povinností tvrzení, tak povinností důkazní. Spokojit se za této situace s konstatováním, že důkaz není možné předložit, znamená opět rezignaci na splnění vlastní procesní povinnosti. Sama důkazní povinnost přitom slouží k prokázání uplatněných tvrzení. Navrhovatel však nepředkládá ani způsobila tvrzení skutečností, o něž by opřel své mínění, že ve věci byl naplněn třetí krok algoritmu přezkumu voleb. I v tomto směru se navrhovatel omezuje na vysoce abstraktní tvrzení, která jsou někdy i *prima facie* sporná.
33. Podmiňuje-li přitom zákon vyslovení neplatnosti volby kandidáta tím, že byla porušena ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev krajů způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta, není možno při plnění povinnosti tvrdit tomu odpovídající rozhodné skutečnosti ustat na tom, že byla porušena označená ustanovení Ústavy a Listiny prakticky bez bližšího komentáře.
34. Pokud navrhovatel uvádí, že způsob vedení volební kampaně hnutí SPD a Trikolora vyvolal veřejnou diskusi a kritiku, nijak to ještě samo o sobě nesvědčí o její nezákonnosti, tím méně o hrubém ovlivnění výsledků voleb příslušných kandidátů. Pokud má navíc navrhovatel pravdu v tom, že veřejnost na tuto kampaň reagovala kritikou, dalo by se spíše očekávat, že ke zvolení příslušných kandidátů tato kampaň zřejmě neprospěla; každopádně by bylo lze tvrzenou veřejnou kritiku považovat za žádoucí společenskou reflexi volební kampaně, což by ovšem nepodporovalo závěr, že došlo k hrubému ovlivnění výsledků voleb. Návrh tedy v tomto ohledu postrádá dostatečnou hloubku, neboť závěr o hrubém ovlivnění volby kandidátů volební strany SPD a Trikolora z těchto tvrzení nevyplývá. To je pak případ i tvrzení, podle něhož daná kampaň vyvolala mezi voliči silný pocit strachu, xenofobie, homofobie, působila rasisticky a propagovala prvky násilí jako řešení problému. resp. prvky typické pro nacistickou ideologii a v některých občanech musela vyvolat pocit méněcennosti. Nejenže tato tvrzení nejsou vůbec ničím prokazována, ale ani ona žádným způsobem nesvědčí o tom, že by způsob vedení dané volební kampaně hrubě ovlivnil výsledek volby kandidátů hnutí SPD a Trikolora.
35. Skutečnost, že si navrhovatel nepřeje, aby se volby konaly v „takové“ atmosféře a aby mohly být v předvolební kampani užívány „takové“ argumenty, je legitimním vyjádřením jeho

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

občanského postoje. Volební soudnictví však není nástrojem, kterým by měl primárně být kultivován průběh volební kampaně. Je totiž povoláno (až) k tomu, aby zasáhlo v situaci, kdy dojde k takovému porušení ustanovení zákona, které mělo za následek hrubé ovlivnění výsledku volby. Z toho je zřejmé, že nutně bude existovat nikoli nezanedbatelná množina situací, ve kterých třebas i dojde k jasnému porušení zákona, a to takovému, které povede třebas i ke konkrétnímu ovlivnění výsledků voleb, a přesto nebude moci soud do takové volby zasáhnout, protože ovlivnění výsledků voleb způsobené takovou nezákonností nebude „hrubé“. Jinak řečeno: práh pro zásah soudu do výsledku voleb je nastaven poměrně vysoko. Navrhovatel, ač si je této skutečnosti nepochybně vědom, to však ve svém návrhu nereflektuje. Před svou procesní povinností tvrdit a prokázat splnění zákonných předpokladů pro zásah soudu do výsledků voleb pomyslně uhýbá nekonkrétní argumentací opírající se o abstraktně formulovaná ustanovení Ústavy a Listiny, aniž by alespoň konkrétně vysvětlil, kterými jím označenými „zásahy“ měla tato ustanovení být porušena a jaký tato porušení měla mít hmatatelný dopad do výsledků voleb. Soud rozhodující ve volebním soudnictví však nemůže ze zákonem nastavených mantinelů přezkumu voleb vystoupit; je totiž sám vázán povinností uplatňovat státní moc jen v případech, mezích a způsobech, které stanoví zákon (čl. 2 odst. 3 Ústavy).

36. Navrhovatelova tvrzení o tom, že předmětná kampaň podstatně vybočila z demokratických pravidel a ovlivnila celkový průběh voleb do zastupitelstva Karlovarského kraje rovněž nejsou ničím konkrétním důkazně podložena. Za takové situace se může jednat toliko o navrhovatelův dojem, ale nikoli o skutečnost, která byla v řízení prokázána a jež by snad mohla poskytnout důvod k zásahu volebního soudu v podobě vyslovení neplatnosti volby konkrétních kandidátů. Navrhovatelovo vyjádření, podle něhož *„i kdyby však k hrubému ovlivnění výsledků volby nedošlo“*, nelze v kontextu věci chápat jinak, než že i sám navrhovatel přiznává, že k hrubému ovlivnění volby kandidátů jím naříkaným jednáním vlastně vůbec dojít nemuselo. Pak by se ovšem jím podaný návrh ocitl zcela mimo působnost volebního soudnictví, neboť by byl jen pokusem „potrestat“ volební stranu za způsob vedení předvolební kampaně, který se navrhovateli jeví být nepřipadným či morálně odsouzeníhodným. K tomu však volební soudnictví neslouží, neboť jej k takovému účelu zákonodárce nevybavil příslušnými nástroji.
37. Rovněž další navrhovatelova tvrzení, podle nichž si neumí představit, co by se dělo, pokud by podobnou volební kampaň vedla některá z větších parlamentních stran, resp. podle nichž dochází takovouto volební kampaní k negativnímu ovlivňování atmosféry v celé společnosti, takže dochází k posunu morálních hranic této společnosti, opět nejsou ničím jiným než vyjádřením jeho občanského postoje. Nezbyvá však než zopakovat, že volební soudnictví se nemůže proměnit v nástroj prosazující jakoukoli kultivaci potenciálně negativních projevů ve společnosti či volební kampani, tím méně v nástroj prosazující konkrétní morální hranice ve společnosti. Spojovat s volebním soudnictvím takové očekávání naprosto není namístě. Soud by však musel zasáhnout tehdy, pokud by v řízení bylo konkrétním způsobem tvrzeno a prokázáno, že byly naplněny tři kroky algoritmu přezkumu voleb, že tedy v konkrétním případě došlo k takové protizákonnosti, která hrubě ovlivnila výsledek volby daných kandidátů. V tvrzení těchto relevantních skutečností a jejich dokazování však obsah podaného návrhu selhává. Jejich absenci přitom podle názoru soudu nelze nahradit více či méně vzletnými formulacemi či projevy vlastního občanského postoje navrhovatele.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

38. Ten má jistě právo na to, aby volební kampaň byla vedena čestně a poctivě a v mezích stanovených Ústavou. Zásah volebního soudu je však vymezen až takovým kvalifikovaným porušením zákonnosti průběhu voleb v širokém slova smyslu, který měl signifikantní dopad na volební výsledky. Soud tedy nemůže poskytnout ochranu tomuto navrhovatelovu právu na základě své vlastní hodnotové či dokonce prakticky volné úvahy opírající se toliko o abstraktní ustanovení Ústavy zakotvující Českou republiku coby právní stát. Významnou spoluodpovědnost za průběh voleb a jim předcházející volební kampaně mají v tomto směru i samotní voliči. Je totiž primárně na nich, aby svůj eventuální nesouhlas s volební kampaní určitých kandidujících subjektů projeví zejména tím, že budou volit subjekty jiné. Sám navrhovatel pak samozřejmě může své občanské postoje a případné negativní reflexe k volební kampani a dalším projevům jednotlivých politických stran projevovat a šířit a propagovat morálně odpovědný přístup k usilování o voličské hlasy.
39. Hodnocení možností soudu vymezených mu zákonem ze strany navrhovatele (podle něhož je vadou, že volební zákony neobsahují možnost zasáhnout do volebního procesu ještě před samotným rozhodnutím voličů), je nutno v kontextu věci považovat za náměty *de lege ferenda*, které je třeba uplatnit na prvním místě u zákonodárce. Za současného právního stavu z nich však není možno vyvozovat nic. Nadbytečná je informace, že v případě procesního neúspěchu před krajským soudem se navrhovatel míní obrátit na Ústavní soud. Je totiž jeho plným právem ústavní stížnost využít, ale zpráva, že tak plánuje v případě svého procesního neúspěchu učinit, není způsobila ovlivnit výsledek tohoto řízení.

Závěr a náklady řízení

40. Soud konstatuje, že navrhovateli se nepodařilo unést ani břemeno tvrzení vztahující se k naplnění předpokladů pro vyslovení neplatnosti volby kandidátů. Na podkladě podaného návrhu nelze dovodit, že by došlo k takové nezákonnosti, která hrubě ovlivnila výsledky voleb do zastupitelstva Karlovarského kraje. Soud proto výrokem I. tohoto usnesení podaný návrh podle § 90 odst. 3 věty první s. ř. s. za použití § 78 odst. 7 s. ř. s. *per analogiam* zamítl.
41. Výrokem III. tohoto usnesení pak soud rozhodl o náhradě nákladů řízení podle § 93 odst. 4 s. ř. s.; podle tohoto ustanovení platí, že v řízení o návrhu na neplatnost volby kandidáta nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je kasační stížnost nepřipustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).
Toto usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu, tj. dnem 16. října 2024 (§ 93 odst. 5 věta druhá s. ř. s.).

Plzeň 16. října 2024

Mgr. Jaroslav Škopek v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.